

საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაცია GEORGIAN YOUNG LAWYERS' ASSOCIATION

საიას შეფასება 2017 წლის ადგილობრივი თვითმმართველობის არჩევნების დღესთან დაკავშირებით

კენჭისყრის პროცესი მთელი ქვეყნის მასშტაბით ძირითადად მშვიდ ვითარებაში წარიმართა, ადგილი არ ჰქონია ძალადობის შემთხვევებს. თუმცა, დაფიქსირდა რიგი დარღვევები, რომლებიც სცდებოდა პროცედურული ხასიათის პრობლემებს.

კენჭისყრის დღის განმავლობაში საიას დამკვირვებლებმა დაანერეს 147 საჩივარი (აქედან - 66 საჩივარი საოლქო კომისიის დონეზე) და 162 შენიშვნა.

კარგად ორგანიზებულ და მასშტაბურ ხასიათს ატარებდა მმართველი პარტიის მხრიდან ამომრჩევლის მონაცემების შეგროვება და მათი მობილიზება ხმის მიცემის მიზნით თბილისში.

აღნიშნული წარმოადგენდა კონტროლს ამომრჩევლის ნების გამოვლენაზე, რამაც ჩრდილი მიაყენა ამომრჩევლის ნების თავისუფლების პრინციპს.

საგულისხმოა, რომ აღნიშნულ ტენდენციას არათუ არ შეწინააღმდეგებია ცესკო, არამედ თავისი საჯარო განცხადებით გაამართლა და წაახალისა კიდევ მსგავსი ფაქტები.

ამომრჩევლის თავისუფალი ნების კონტროლი

მთელი დღის განმავლობაში საარჩევნო უბნებზე, რეგისტრატორების გვერდით, უკან ან ნაკადის მომწესრიგებელთან იდგნენ საარჩევნო სუბიექტის „ქართული ოცნების“, „მემარცხენე ალიანსის“ ან სადამკვირვებლო ორგანიზაცია „ახალი სიტყვის“ წარმომადგენლები და აღრიცხავდნენ უბანზე მოსული ამომრჩევლის მონაცემებს.

დღის განმავლობაში ნათელი გახდა, რომ პოლიტიკური სუბიექტების ინტერესი იყო არა უბნებზე მისული ამომრჩევლის ზოგადი რაოდენობის დადგენა, არამედ მისული ამომრჩევლების ვინაობის დადგენა და არმისული ამომრჩევლის იდენტიფიცირება. არაერთმა ჩვენმა მონიტორმა დააფიქსირა, რომ მას შემდეგ, რაც სუბიექტის წარმომადგენლები აღრიცხავდნენ უბანზე მისულ ამომრჩევლებს, უკვე უბნის გარეთ მყოფი

საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაცია GEORGIAN YOUNG LAWYERS' ASSOCIATION

პარტიული კოორდინატორები საუბრობდნენ იმაზე თუ ვინ არ იყო იმ დროისათვის გამოცხადებული უბანზე და ხდებოდა მათი მობილიზება ხმის მისაცემად.

საიამ, კენჭისყრის დღეს, დილის 10:00 საათზე საჯაროდ ისაუბრა ზემოაღნიშნულ ფაქტებზე, შეაფასა ისინი, როგორც ამომრჩევლის ნებაზე კონტროლი, რაც უზრუნველყოფს კანონმდებლობას და ამომრჩევლის ნების თავისუფალი გამოვლინების პრინციპს. საიამ საჯაროდ მოუწოდა საარჩევნო კომისიებს, აღეკვეთათ მსგავსი პრაქტიკა. სამწუხაროდ, ცესკომ, ნაცვლად საქართველოს კანონმდებლობის მიხედვით მოქმედებისა, საჯარო განცხადებით და ქვემდგომი ადმინისტრაციების მისამართით გაცემული ზეპირი განმარტებით, გაამართლა აღნიშნული პრაქტიკა და ამით ნაახალისა მისი გაგრძელება.

სარჩევნო კომისიის წევრებთან არასათანადო კომუნიკაცია

გლდანის ერთ-ერთ უბანზე, საარჩევნო კომისიის წევრმა მიიღო სმს შეტყობინება, რომლის თანახმადაც ნომერზე სმს-ით ან ბარით უნდა ეცნობებინა „ინფორმაცია უბანზე მოსული ამომრჩევლის, მერის მომხრეების, (ქართული) ოცნების მომხრეების და ბათილად ცნობილი ბიულეტენების რაოდენობის შესახებ თითოეული ინფორმაციის გაგების თანავე“. აღნიშნულთან დაკავშირებით, ჩვენი ინფორმაციით, ზემდგომმა საარჩევნო კომისიამ მალევე განახორციელა ბარი საუბნო კომისიაში, რომ აღნიშნულ ინფორმაციაზე არ ეპასუხათ.

ამ ინფორმაციის მიღებისთანავე ჩვენს მიერ განხორციელდა ბარი აღნიშნულ ნომერზე და პირმა, რომელმაც გვიპასუხა, თავი გაგვაცნო, როგორც „ქართული ოცნების“ შტაბის წარმომადგენელმა.

დამკვირვებლის უფლებების შეზღუდვის ფაქტები

საია მთელი დღის განმავლობაში საუბრობდა ჩვენი დამკვირვებლებისათვის რიგ უბნებზე კანონით გარანტირებული უფლებების განხორციელებაში ხელშეშლის, გაძევების ან გაძევების მუქარის, სიტყვიერი შეურაცხყოფის და არასასურველი სამუშაო გარემოს შექმნის შემთხვევებზე. აღნიშნულს განსაკუთრებით ადგილი ჰქონდა მას შემდეგ, რაც ჩვენი დამკვირვებლები აფიქსირებდნენ პრობლემებს და წერდნენ შენიშვნას ან საჩივარს.

დაკვირვება საოლქო საარჩევნო კომისიებში - სივრცითი მონაცემების პრობლემები

ცესკოს 2017 წლის 25 აგვისტოს N40 დადგენილებით დამტკიცებული სახელმძღვანელო ინსტრუქციის მიუხედავად, რომელიც ითვალისწინებს საოლქო კომისიაში მიმდინარე პროცესის ორგანიზებულად წარმართვას ერთიან და გამჭვირვალე სივრცეში, მონიტორინგის შედეგად გამოიკვეთა, რომ მთელ რიგ შემთხვევებში, აღნიშნული რეკომენდაცია არ სრულდება:

საოლქო საარჩევნო კომისიების განთავსება და სივრცითი მონაცემები არ ქმნის სათანადო პირობებს პროცესებზე სრულყოფილი დაკვირვებისთვის. ფიქსირდება შემთხვევები, როდესაც კომისიის რიგი წევრები დღის სხვადასხვა მონაკვეთში ცალკე იკრიბებიან გარკვეულ საკითხებზე სამსჯელოდ, თუმცა ეს დისკუსიები ოლქში მიმდინარე საერთო პროცესის პარალელურად, დახურულ ვარს მიღმა მიმდინარეობს, მათი შინაარსი არ არის ღია და ხელმისაწვდომი დამკვირვებლებისთვის. მსგავსი ფაქტები ხელს არ უწყობს საოლქო კომისიებში მიმდინარე საარჩევნო პროცესების გამჭვირვალედ წარმართვას.

ასევე დაფიქსირდა შემთხვევები, როცა საოლქო კომისიამ არ უზრუნველყო უბნებიდან შემოსული შემაჯამებელი ოქმების ხელმისაწვდომობა დამკვირვებლებისათვის. იყო შემთხვევები, როდესაც საარჩევნო დოკუმენტაციის მიღება-დახარისხება ატარებდა ქაოტურ ხასიათს.

გუშინ, ცესკოს ჩარევის შედეგად აღნიშნული შემთხვევები აღმოიფხვრა.

მსგავსი პრობლემები არ წარმოადგენს სიახლეს და კვლავაც აქტუალური იყო 2017 წლის ადგილობრივ არჩევნებზე. მნიშვნელოვანია, დროულად გადაიდგას ნაბიჯები აღნიშნულის პრობლემების ინსტიტუციურ და ნორმატიულ დონეზე მოსაგვარებლად.

უბნების ადაპტაციის პრობლემები შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთათვის

მონიტორინგმა გამოავლინა, რომ უბნების ნაწილი არ იყო ადაპტირებული შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთათვის.

ხმის დათვლისა და შედეგების შეჯამების პროცესი

საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაცია GEORGIAN YOUNG LAWYERS' ASSOCIATION

არაერთ უბანზე დაფიქსირდა დაუბალანსებელი და ხარვეზიანი ოქმების პრობლემები. გარკვეული ხარვეზებით წარიმართა ხმის დათვლისა და შედეგების შეჯამების პროცესი მაგალითად თელავში #27 უბანზე, სადაც უბნიდან დაიკარგა მერის არჩევნების ოქმი. ასევე, ხარვეზების ფონზე წარიმართა ხმის დათვლის პროცესი ფოთის #31 უბანზეც, სადაც სადავო გახდა რამდენიმე ბიულეტენის ნამდვილობა.

საიას ადგილობრივი თვითმმართველობის კენჭისყრის დღის მონიტორინგის მისიის განხორციელება შესაძლებელი გახდა ევროკავშირის, შვედეთის საგარეო საქმეთა სამინისტროს, ბაქოში ნორვეგიის სამეფოს საელჩოს, „ეროვნული წვლილი დემოკრატიისათვის“ (NED), აშშ-ის საერთაშორისო განვითარების სააგენტოსა (USAID) და ფონდი „ღია საზოგადოება - საქართველოს“ დაფინანსებით. განცხადებაში გამოთქმული მოსაზრებები ეკუთვნის „საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაციას“ და მისი შინაარსი შესაძლოა არ გამოხატავდეს დონორი ორგანიზაციების შეხედულებებს.